

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: فنون دهم آزمون جامع تستی

تاریخ آزمون:

۱ کدام گروه از واژگان زیر قابلیت قافیه شدن را ندارند؟

- ۱ موی - جوی ۲ راه - کلاه ۳ مخصوص - محسوس ۴ شمشیر - دلگیر

۲ کدام مورد درباره ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی درست است؟

- ۱ معشوق عمدتاً غیرزمینی و معنوی است. ۲ فکر و کلام شعر پیچیده و دشوار است.
۳ روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است. ۴ فضای شعر غم و وصف هجران است.

۳ نشانه‌های هجایی کدام مصراع در مقابل آن درست آمده است؟

- ۱ نگارینا به صحرا رو که صحرا حله می‌پوشد $U - - - U - - - U - - - U - - -$
۲ مرا روزی ز وصلش بر زمین پای آمدی $U - - - U - - - U - - - U - - -$
۳ خود به خود می‌ساز کز همدم وفايي برنخواست $U - - - U - - - U - - - U - - -$
۴ به هفت آسمان هشتمین در فزایم $U - - - U - - - U - - - U - - -$

۴ در کدام گزینه نام شاعری آمده است که در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، در موضوع موعظه و نصیحت قصیده تمام و کمال سرود؟

- ۱ در عشق، چو رودکی، شدم سیر از جان از گریه خونین، مژه‌ام شد مرجان
۲ مرا خود چه باشد زبان آوری چنین گفت شاه سخن عنصری
۳ مکش پای از گلیم خویش افرون که تا داناتر آبی از کسایي
۴ ای از تو یافته دل و فرخ شده غمگین و دلشکسته چون فرخی هزار

۵ در کدام بیت هر دو آرایه «واج آرایه» و «واژه آرایه» وجود دارد؟

- ۱ چو در دست‌تنگی نداری شکیب نگه‌دار وقت فراخی حسیب
۲ ما را ز قضا جز این قدر نمایند پیمانۀ عمر ماست می‌پمایند
۳ چو پولاد زنگارخورده سپهر تو گفתי به قیر اندر اندود چهر
۴ سپاه شب تیره بر دشت و راغ یکی فرش گسترده از پرّ زاغ

۶ تقطیع هجایی مقابل کدام مصراع کاملاً درست است؟

- ۱ ملکا ذکر تو گویم که تو پاکتی و خدایی: $UU - - UU - - UU - - UU - -$
۲ زنجیر زلفش هر طرف دیوانهوارم میکشد: $U - - - U - - - U - - - U - - -$
۳ گرچه من خود ز عدم خرم و خندان زادم: $UU - - UU - - UU - - U - -$
۴ هر چه گویی آخری دارد به غیر از حرف عشق: $U - - - U - - - U - - - U - - -$

۷ تعداد صامت‌ها یا مصوت‌ها در کدام گزینه نادرست آمده است؟

- ۱ تو را که هر چه مرادست در جهان داری (۱۸ صامت) ۲ کنجی که برف پیش همی‌داشت گل گرفت (۱۳ مصوت)
۳ مرا بسود و فروریخت هر چه دندان بود (۱۹ صامت) ۴ با ادب را، ادب سپاه بس است (۱۰ مصوت)

۸ هر دو عبارت کدام گزینه دربارهٔ زبان و ادبیات فارسی پیش از اسلام درست نیست؟

الف) فارسی باستان در دورهٔ هخامنشیان (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م.) رایج بود.

ب) زبان‌های ایرانی باستان، به دو گروه زبان‌های «پارتی» و «پهلوی» تقسیم می‌شوند.

پ) «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» هر دو اصلی پهلوی دارند.

ت) دری، نخستین صورت زبان ادبی فارسی نو در برابر نفوذ عناصر زبان عربی بود.

- ۱ الف، ت ۲ ب، پ ۳ الف، ب ۴ الف، پ

۹ در کدام گزینه فعل در معنای غیراصلی آن به کار رفته است؟

۱ امیر نامه‌ها فرمود به غزنین و دیگر ممالک.

۳ فرزندان از کسب و حرفت اعراض نمودند.

۲ مرا پیرستید که جز من معبود نیست.

۴ پدر موعظت و ملامت ایشان واجب دید.

۱۰ کدام بیت دارای «جناس» است؟

۱ هر دو گون آهو گیا خوردند و آب

۲ لذت هستی نمودی نیست را

۳ اگر لطفش قرین حال گردد

۴ بخور تا توانی به بازوی خویش

زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب

عاشق خود کرده بودی نیست را

همه ادبارها اقبال گردد

که سعیت بود در ترازوی خویش

۱۱ در کدام گزینه همهٔ واج‌های «و، ی، ه» به ترتیب صامت به شمار می‌روند؟

۱ نوشدارو، همین، شانه

۲ پرواز، پیمان، خانه‌دار

۳ ناوگان، بینابین، چهارراه

۴ هندوانه، پیچک، بهره

۱۲ منظومهٔ «یادگار زریران» با آنکه به زبان نوشته شده است، اما اصلی دارد.

۱ پارتی - پهلوی

۲ میانه - دری

۳ دری - میانه

۴ پهلوی - پارتی

۱۳ نوع سجع موجود در کدام عبارت متفاوت است؟

۱ محال است که هنرمندان بمیرند و بی‌هنران جای ایشان بگیرند.

۲ ملک او را در کنار گرفت و هر روز نظر بیش کرد تا ولیعهد خویش کرد.

۳ پسر به فراست استبصار به جای آورد و گفت ای پدر! کوتاه خردمند به که نادان بلند.

۴ پسر نعره زد و گفت ای مردان بکوشید یا جامه‌ی زنان بپوشید.

۱۴ در کدام گزینه تعداد هجای کشیده‌ی بیشتری دیده می‌شود؟

۱ مکن این جان که شیرین رفت در خاک / جهانی مرد و زن را کرد غمناک

۳ گفت پرسیدی آن چه نیست صواب / دهمت آن چنان که هست جواب

۲ چو محکوم شد مرگ را ساخت مرد / ولی دل چه ز اندیشه‌ی زن به درد

۴ مست شد آن مهوش و گلنار گشت / رفت در آن آتش و گل نار گشت

۱۵ کدام گزینه دربارهٔ زبان‌های ایرانی، درست است؟

۱ کتاب اوستا را موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می‌خواندند؛ تا اینکه سرانجام در دورهٔ اشکانی، آن را به نگارش درآوردند.

۲ زبان پارتی، در دورهٔ اشکانیان رایج بود و تا اوایل دورهٔ ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می‌شده است. این زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

۳ آثار ادبی پهلوی به دلیل عدم حمایت پادشاهان ساسانی، به کتابت درنیامدند.

۴ آثار برجای‌ماندهٔ زبان فارسی باستان بیشتر آثار دینی زردشتی است.

۱۶ کدام مورد بیانگر ویژگی سبکی نثر زیر نیست؟

«سالی چند بماندند که ملک بنام کودکی بود و کس هیبت نداشت و هیچ سپاه گرد نیامد تا شاپور بزرگ شد. پس چون پنج سال برآمد، عقل و تدبیر اندرو

بدید و نخستین چیزی که از عقل و ادب شاپور بدیدند یک شب بر بام کوشک خفته بود و به تیسفون ...»

۱ کوتاهی جملات

۲ ایجاز و اختصار در لفظ و معنا

۳ بهره‌گیری بیشتر از لغات عربی

۴ تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی

۱۷ خط عروضی کدام گزینه کاملاً درست است؟

- ۱ امشب که بزم عارفان از شمع رویت روشن است (امشَبِ كِ بَزْمِ عَارِفَانِ از شَمْعِ رُویتِ رُشَنَسْت)
- ۲ خرَقه را رُتَّارِ كَرْدَمِ خَانِه را خَمَارِ كَرْدَمِ (خِرَقِ را رُتَّارِ كَرْدَمِ، خَانِ را خَمَارِ كَرْدَمِ)
- ۳ نشانِ عاشقِ آن باشد که شب با روز پیوندد (نشانِ عَاشِقِ قَانِ بَاشَدِ كِ شَبِّ با رُوزِ پِیَوَندَد)
- ۴ همچو دو مغز بادام اندر یکی خزینه (همچو دو مَغزِ با دَامِ اَنَدَرِ یَکِی خَزِینَه)

۱۸ ویژگی‌های مقابل همهٔ ابیات درست است به جز:

- ۱ بر طرف چمن سرو سهی سر نفرزاد / امروز که آن سرو خرامان من آنجاست (کاربرد نغمهٔ حروف و تشخیص)
- ۲ تا برفتی نشدی از دل تنگم بیرون / گرچه تحقیق ندانم که مقام تو کجاست (کاربرد تاریخی فعل ماضی)
- ۳ گر نفس راه می‌زندت کاین طریق نیست / از ره مرو که پیر خرد رهنمای توست (کاربرد ضمیر متصل در نقش مفعول)
- ۴ دوش گفتم بنشین زان که قیامت برخاست / فتنه برخاست چو آن سرو خرامان برخاست (کاربرد تضاد و تکرار)

۱۹ اگر هجای کشیده را ترکیبی از یک هجای کوتاه و یک هجای بلند بدانیم، تعداد هجاهای کوتاه مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟

- ۱ چه کند بنده که گردن نهد فرمان را (۶)
- ۲ آن لحظه، ترساننده را با خود نمی‌بینی چرا (۶)
- ۳ ای پاک‌تر از جان و جا آخر کجا بودی کجا (۴)
- ۴ گر چه به سر گشت فلک قرن‌ها (۵)

۲۰ ترتیب ابیات زیر براساس داشتن آرایه‌های «موازنه، تشبیه، ترصیع، تشخیص» کدام است؟

الف) گر بخوانی این بود سرگشتگی	ب) یکی اول که پیشانی ندارد
ج) تویی معنی و بیرون تو اسم است	د) کی تواند بود بلبل یک شبی
وَر بَرانی این بود برگشتگی	یکی آخر که پایانی ندارد
تویی گنج و همه عالم طلسم است	خالی از عشق چنان خندان لبی

۴ الف، ب، د، ج

۳ ب، الف، د، ج

۲ ب، ج، الف، د

۱ الف، ج، د، ب

پاسخنامه تشریحی

شکل نوشتاری حروف اصلی باید همسان باشد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱

این مورد از ویژگی‌های فکری مهم سبک خراسانی است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۲

وزن این مصراع به درستی نشان داده شده است، اما در سایر مصراع‌ها هجاها نادرست است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:

---U--- U--- U--- U

گزینه ۲:

-U--- U--- U--- U

گزینه ۴:

--U-- U-- U-- U

کسای مروز، قصیده تمام و کمال در باب موعظه و نصیحت سرود و سپس ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۴

واج آرای: «ا، ن» / واژه آرای: «ما» ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: واج آرای: مصوت «ای» / واژه آرای: ندارد.

گزینه‌های ۳ و ۴: واج آرای: صامت «ر» / واژه آرای: ندارند.

۱ ۲ ۳ ۴ ۶

۱- ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی: --UU-- --UU-- --UU-- --UU--

۲- زنجیر زلفش هر طرف دیوانه وارم می‌کشد: --U-- --U-- --U-- --U-- --U--

۳- گرچه من خود ز عدم خرم و خندان زادم: --UU-- --UU-- --UU-- --UU--

این مصراع دارای ۱۱ مصوت است درحالی که در عبارت سؤال ۱۳ مصوت آمده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۷

تحلیل کامل همه گزینه‌ها:

گزینه ۱:

ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م
ت + پ + ر + ا + ک + ی + ه + د + ر + ج + م + ر + ا + د + س + ت + د + ر + ج + ه + ا + ن + د + ا + ر + ی

۱۸ صامت + ۱۳ مصوت

گزینه ۲:

ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م
گ + ن + ج + ی + ک + ب + ر + ف + پ + ی + ش

ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م
ه + م + ی + د + ا + ش + ت + گ + ل + گ + ر + ف + ت

۲۰ صامت و ۱۱ مصوت

گزینه ۳:

ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م
م + ر + ا + ب + س + و + د + و + ف + ر + و + ر + ی + خ

ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م
ت + ه + ر + ج + د + ن + د + ن + ا + ن + ب + و + د

۱۹ صامت و ۱۳ مصوت

گزینه ۴:

ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م
ب + ا + ع + د + ب + ر + ا + ع + د + ب + س + ی

ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م ص م
پ + ا + ه + ب + س + س + س + ت

۱۵ صامت و ۱۰ مصوت

۱ ۲ ۳ ۴ ۸ در مورد «ب» این مطلبی که آمده درباره زبان‌های ایرانی میانه صدق می‌کند نه زبان‌های ایرانی باستان / در مورد «پ» این دو اثر هر دو اصلی پارتی دارند نه

پهلوی

۱ ۲ ۳ ۴ ۹ در این گزینه «فرمود» به معنای «فرستاد» است؛ اما در گزینه‌های دیگر فعل در معنای اصلی خود به کار رفته است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰ آب - ناب (ناقص افزایشی)

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱ «و» در ناوگان، «ی» در بینابین و «ه» در چهارراه صامت هستند.

۱۲ اشعار کمی به زبان پهلوی در دست است؛ مانند منظومه «یادگار زریران» که اصلی پارسی دارد، اما به زبان پهلوی نوشته شده است.

۱۳ در گزینه ۳، «خردمند و بلند، سجع مطرف دارند اما در گزینه‌های دیگر، به ترتیب «بمیرند و بگیرند»، «بیش و خویش» و «بکوشید و بپوشید» سجع متوازی دارند.

۱۴ هجاهای کشیده بیت گزینه ۴: مست / نار(در گلنار) / گشت / رفت / نار / گشت = ۶ مورد

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: هجاهای کشیده: رفت / خاک / کرد / ناک (درغمناک) = ۴ مورد

گزینه ۲: هجاهای کشیده: کوم (درمحکوم) / مرگ / ساخت / مرد / درد = ۵ مورد

گزینه ۳: هجاهای کشیده: گفت / نیست / واب(درصواب) / هست / واب (در جواب) = ۵ مورد

۱۵ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «کتاب «اوستا» را موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می‌خوانند؛ تا اینکه سرانجام در دوره ساسانی، آن را به نگارش درآوردند.

گزینه ۳: آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت درنیامده بود.

گزینه ۴: آثار برجای مانده زبان فارسی باستان، نامه‌ها و فرمان‌های شاهان هخامنشی هستند که به خط میخی نگاشته شده‌اند.

۱۶ متن صورت سؤال از تاریخ بلعمی ذکر شده است که از نمونه‌های نثر دوره سامانی است. در عبارات صورت سؤال، تعداد لغات عربی کم است و به جز کلمات

پرکاربرد چون «ملک، عقل و ...» اکثر کلمات فارسی هستند. سه گزینه دیگر ویژگی‌های نثر دوره سامانی است که همگی در متن یافت می‌شوند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «نشانه کوتاهی جملات، وجود فعل‌های فراوان در متن است.

گزینه ۲: بلعمی برای توضیح منظور خود در متن، خیلی حاشیه نمی‌رود و اتفاقات پنج سال اول زندگی شاپور را، مختصر و مفید در دو خط بیان می‌کند.

گزینه ۴: «کلمه «عقل» در دو جمله پشت سرهم تکرار شده است و فعل «بدید» هم (با اندکی تغییر) در انتهای همین دو جمله تکرار شده است.

۱۷ تشریح سایر گزینه‌ها:

۱) (امشَبَ کِ بَزمِ عارفان از شَمعِ رویت رُوشَنست)

۲) (خَرِقِ را رُنار کَرَدَم، خانِ را خَمار کَرَدَم)

۴) (هَمجُ دُ مَفرِ با دامِ اَندرِ یکی خَزین)

۱۸ ضمیر «ت» نقش مضاف الیه دارد. (راه می‌زند: راه تو را می‌زند)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «سرفراختن سرو: تشخیص: تکرار واج «س»: نغمه حروف

گزینه ۲: کاربرد «ب» بر سرفعل ماضی

گزینه ۴: نشستن و برخاستن = تضاد / تکرار «برخاست»

۱۹ چهار هجای کوتاه در این گزینه وجود دارد:

آن	لج	ظ	تر	سا	نن	د	را
-	-	U	-	-	-	U	-

با	خُد	ن	می	بی	نی	چ	را
-	-	U	-	-	-	U	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: شش هجای کوتاه:

چ	ک	ند	بَن	د	ک	گر
U	U	-	-	U	U	-

ذَن	ن	ن	هد	فر	مان	را
-	U	U	-	-	-	-

گزینه ۳: چهار هجای کوتاه:

ای	پا	ک	تر	از	جا	ن	جا
-	-	U	-	-	-	U	-

آ	خر	ک	جا	بو	دی	ک	جا
-	-	U	-	-	-	U	-

گزینه ۴: پنج هجای کوتاه:

ها	ن	قر	لک	فَ	ت	گش	سر	بِ	چ	گر
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

۲۰ ۱ ۲ ۳ ۴ (ب) تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در این گزینه، آرایه‌ی موازنه را پدید آورده است.

(ج) تو [مانند] گنج هستی. / عالم (مانند) طلسم است.

الف) تقابل سجع‌های متوازی در این گزینه، آرایه‌ی ترصیع را پدید آورده است.

د) عاشق بودن بلبل: تشخیص

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴